

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виставкою 7 доларів, або 12
рублів; з виставкою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з виставкою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

Виходить у Львові що дня крім неділей руских свят о 5 1/2 год. по полудни.
Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолоїньских ч. II. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовского в насажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише напередне застережене. — Реклямації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Масонська господарна.

(Дальше).

Та і на учителів і директорів вложило обовязки пастирське посланя, а іменно: щоби не допускали до своїх шкіл осуджених книжок, а колиби не могли сему перешкодити, то щоби устно паралізували їх шкідний вплив; щоби лишили бодай якийсь час для душпастирів для катехізованя дітей і щоби самі не давали згіршеня дітям¹⁾.

Здавало би ся, що жаданя єпископів так скромні а при тім так слушні, що против сего не повинен ніхто виступати. Показало ся инакше. Як муравлі заворошуют ся, коли хтось розкине гніздо і бігають несупокійно то ту, то там, уносячи свої личинки на хребті, або: як они сердять ся, коли хто занепокоїть їх в гнізді і кидають ся на сьмільчака, та жалять без милосердя за се, що поважив ся нарушати їх спокій, так кинули ся вільномулярські і всяких відтінків вільнодумні часописи на єпископів, що поважили ся перешкаджати їм в убезвірюваню, деморалізованю і викорінюваню патриотичного духа у малих дітей. Найбільше були роздратовані, як се легко зрозуміти, учителі і учительки. Шкільні власти взяли їх в оборону і от уже дня 7.

падолиста появили ся в часописях l'Action і Radical предовгий зміст обжалуваня єпископів через федерацію учителів і учительок з Марсилії.

Коли се обжалуванє не мало правної підстави і федерація лише осьмішила ся, тоді стала обжалувати єпископів властители підручників поодинокю. І так будуть тепер єпископів тягати по судах за се, що сповнили свій обовязок. Борба ся не скінчила ся ще, але здає ся, що се єї початок, та що довго потребає. Як до сего часу представляє ся справа, то здає ся, що масонська сила убуде значно.

Вільнодумні школи Франції гасять патриотичного духа. Бо, коли в минувшій році сьвятковано память французкої патриотки і героїні Йоанни д' Арк, а шкільні діти перенявши ся єї патриотичним духом, стали причіпляти до шапок і капелюхів медалі вибиті на сю памятку, то учителі здирали ті відзнаки і кидали в болото. На замітку одного хлопця, що прецінь Йоанна д' Арк була Французкою, а і він Француз, то єму вільно носити сю відзнаку, відповів один учитель: ти не є Француз, ти тільки ученик. Наслідок був такий, що по сім висказі учителя всі шкільні діти, дівчата і хлопці попричіпляли сї відзнаки і ходили умисно по улицах для зазначеня свого патриотизму.

Се непатриотичне шкільне вихованє

відбиває ся і на війську. Помежи низшими ширить ся шпіонажа, помежи висшими взаімне недовіре і денунціяції.

Вистанє сказати, що один підфіцір в порозуміню з кількома иншими потрафив переєвести через границу і видати Німеччині мітралезу, яка мала своєю добротою перевиспати всі инші доси знані, а яку віддано до полку шпіона в цілі випробованя; але невипробована ще переїшла через німецьку границу.

Помежи офіцерами не сьміє пахнути вірою, а вже най Бог боронить, щоби котрийсь признавав ся до католицизму, со перед таким аван замкнений. Тож буває так, що один другого денунціює перед старшими, від котрих аван залежить, і звичайно дістають ся на висші становища ті, що вмють лучше денунціювати, а нераз найлучші офіцери, що не суть донощиками, чекають надармо на свій аванс. Тому то патриотичні генерали Мецінгер в ділі: „La transformation de l'armée“, Келлер в ділі: „La patrie menacée і La guerre“ і Донор (Донор) в ділі: „L'armée française en 1908.“ звертають увагу на дезорганізацію французкої армії і на небезпечність, яка грозить їх вітчизні на случай війни²⁾. Такий то наслідок має вплив масонських лож на армію.

Маючи на цілі впоюванє в умі масонські засади, не сповняють Французкі

СУД.

(Оповіданє).

— Ох, братці. Погано стало на сьвітї жити, коли вже за курку сусід сусідови отсе колісь ломакою голову провалив, та потім ще за тую курку (звісно, спустивши оден одному посоку) будуть тягачись по слідчих та по судах. Та й якуж там шкоду зробила курка? Вигребала на городі бураків на три ступні. А їм, отим войовникам, що тепер та курка коштуватиме? Цілу ялівку, як що не більше!

— Ні, нема тепер ладу поміж молодими — нема.

Ось ви послухайте, які за наших часів суди були. Покійник Янко — вічний спокій єго душі, — якого „махлярем“ звали, зайняв на своєму вісї двох волів Григора Канцового. Правду кажучи, віса віли мало; але шматок добрий потолочили. Подививсь, подумав Янко, пішов до писаря, а той надряпав проханє — та й в суд.

Радів і я з того, бо вже скілька часу помічав, що й на моїх лугах що ночі хтось отаву толочив: не инакше — як ті Григорові Лисий та Половий! — Але — не піймавши, не кажи: злодій! Погумовіли люди на селі про сей случай та тільки якось мені Сталючок і натякнув, що як ходив він в ночі на засідку — зайців ловити — то бачив на моїй отаві кобилу вдови Гаврилихи. Агов! — думаю собі, — почекай но: зла паю й я тебе.

Повечерявши, швиденько вбув постолі, натяг кожушину, та тишком-нишком сінцями та

на тік, а з току — через тин, та борозенькою на межу... Тут і бухнув. Лежу, чекаю.

Скоро перші півні проспівали, як чую: щось на мою отавку. Ще й одної молитви не встиг би проказати, аж Гаврилишина шкпанчина вже по моїй отаві похочає та хрумчить, аж піна з неї котить ся; а за обротку її держить та водить сама Гаврилиха. Алеж з дуру погорячив ся я: щоб то було почекати, щоб ближче надійшла, я з далеку як гукну — та до кобили! А тая Гаврилиха — баба моторна була: год на кобилу та на віткача. Гнав ся я, гнав ся — та куди там?!

У досвіта взяв я старосту*), двох поважних**) — так слід нас і довів просто до її оселі. Призналась і Гаврилиха, алеж за шкоду платити не хотіла.

Подав я до суду.

Так, може, тижнів через два приходять нам повістки: Григорові з Янком, й мені з Гаврилихою, — усім на оден день. Поїхали. А мировий судия у нашому участку та був Німець і дуже тяжко було з ним розговорити ся: він нас мало розуміє, а ми то вже й зовсім єго не тямимо.

Викликає насамперед Янка з Григором тай питає:

— Ну, как он бил?

— Ні — кажуть — ваше скородіє, дякувати Богу — ми не били ся.

— Бальван! — закричав судия — я питаюсь, какой там по-тра-ве.

— Не по траві, а по вісї — каже Янко — по вісї, ваше скородіє — Григорові ходили бугаї.

— Какой бугаї?

— Один Лисий, — а той другий — Половий.

— Бальван, ширлітан, — ще гірше закричав судия, — в прошені каваріт: воль, а тепер: бугаї? Сам не звай, що имал потраве. Ідїте домой, — міне время нейн, справу єкнчено!

Вийшли Григор з Янком, а я стою та дріжу: не инакше, в прохані було наплутано й замісь бугаїв, повнаписувано волів! От, бий єго морока! А коли й у моїм прохані писар замісь кобили написав коня?

Стою, тремтю й язик між губами застряв. А я все собі пошепки, щоб не збитись з пантелику, промовляю: „кобила, кобила, коби...“ А там саме кличуть і мене з Гаврилихою. Вийшов я, стою, колїва тремтять, — бо вперше під судом був!

Бачу: й Гаврилиха пополотніла. „Кобила, кобила, коби...“ — шепотю, аж тут мировий до мене:

— Ну, как?

— Кобила — кажу — ваше скородіє.

— Як — кобила, кто?

— Гаврилиха — ваше скородіє.

Алеж уже й очі мої не бачуть, ні уха не чують — стою, дріжу — і, мов крізь туман, бачу — судия сьмієть ся та й звоє питає:

— Кто кобила, кто?

— Удова Гаврилиха, ваше скородіє! — алеж у очах якось мені ніби веселїш стає, певно — справу виграю, бо судия, замісь гнїву, сьмієть ся.

Судия каже:

— Ну, вот і карашо: ти — каже — хоч і мужчина, но маленькі, а она хоч і баба, но —

Вже надійшли останні новости на ко- **АНТОНІЯ УВІЄРИ** Великий вибір. — — —
стюми і дамські блюзки до магазину ☆ ЛЬВІВ, улица Галицка ч. 10. ☆ Ціни незвичайно низькі.
Добрий товар. — — —

школи своєї головної задачі: они не учать. І так стверджує Час (Temps), дневник, що причинив ся найбільше до нинішнього безвідраного стану, що з нагоди послідного конкурсу виділових і ліцеальних шкіл (de l'Escole normal superieur et de boursav de licence), показало ся при іспиті, що кандидат не знав нічого про війну з Німеччиною з 1870. року, а майже всі кандидати не знали форм французского языка, а у більшої частини показало ся брак знання французского языка. Так прим.ром замість говорити bourgeois апобліс говорили: bourgeois ennoblis і т. п.

Старинних языків не хотять ся діти вчити. На десять учеників, п'ятох не хоче учити ся грецкого языка зовсім, а з других п'ятох то ще хвалить професор тих, що взяли замість грецкого языка якийсь инший живий.

Так спадає урвень образования у Франції і теперішні покоління, що зістають під впливом вільномулярів, затрачують великі здобутки на літературнім полі своїх предків. Та й не дивно, чого навчають учителі і книжки, то лише можуть уміти і ученики. А книжки стоять у Франції дуже низько. Досить сказати, що в однім шкільнім підручнику стоїть, що людський мозок розуміє (potre serveau raisonne³). Розумоване веде чоловіка до поступу. Коли мозок розуміє, а звір'ята мають мозок, то автор книжки повинен був вивести логічно заключення, що і звір'ята повинні бути способні до поступу, бо они мають мозок, отже можуть розумувати. Тимчасом на диво заключає він инакше а іменно, що звір'ята не поступає, бо не має розуму. А мусів він так заключати, бо се показує дійсність. Видно отже, що помежи наукою ширеною масонськими просвітителами, а дійсностю панує суперечність. А що помежи дійсностю, а правдивою наукою не повинно бути супе-

правда — большой кобила. Так ви лучше так... без суда. Затим суд? Памирейтесь.

Глянув я на Гаврилиху, зирнула она на мене Стоїмо, чекаємо, що буде.

— Ну, ідїть — каже — в коридор — памирейтесь! На то сусїди, зачим суд?

Вийшли ми у коридор. Глянув я на Гаврилиху та й думаю собі:

— Погано буде. Хоч вина й є, але як прийдець ся до міри, — то ради мабуць не дам: молодця здорова!

Стали ми так боком. Підвів ся я навспинячки, але... на вершок і так не вистачає. А Гаврилиха — ні дна їй, ні покривки! — угляділа такий виверт, та й каже:

— Ні, сусїде, се не міра. Коли судия сказали — поміряйтесь, то вже треба міряйтесь, як слід. Судия вже розуміють, що і як треба до справи. — Давай краще плечима станемо.

Як стали плечима, а Гаврилиха ще вцепила ся за мою сїрчину та й тягне мене до долу, щоб часом на вспинячки не зіпав ся — так куди там!

Трохи не на цілу голову я за неї низший! Зітхнув я, але щож зробиш — воля Божа! Вернули ся знов до камери, а тут судия — тай питає:

— Ну, как?

— Помірялись, — кажемо — ваше скордие!

— Вот і карашо! Ідїть — каже — з Богом домой, діло скінчено, я ошень рад!

Вийшли ми.

Тільки... Але що там воловодиться? Хочете знати, який кінець? Гадаєте, що зразу — як ви тепер молоді, зразу у зїзд, у палату, до Петербурга? Ані гадки! До Берка посунули Григор з Янком, і я з Гаврилихою. Що і як там було?.. Ат, було, як було, алеж з того часу не їздили на суд.

Ядвігін III.

(З білорускої мови переклав В. С.).

речности, бо наука повинна учити лише се, чого учить дійсність, то з того виходить ясно, що та ширена ними наука не є правдива. Але они волять ширити неправду і бути в незгоді з самими собою, аби лише не потребували згадувати про душу, про Бога, або бодай не привести когось на гадку, що Бог є, що є душа.

Важка рука масонська перехилила навіть важку справедливости на свою сторону Кол. ходить о засуд зненавидженого св'ященника, там зараз знайдуть ся мотиви до его осудження⁴), але коли в кримінальне діло замішані члени вільномулярства, то там покаже ся брак доказу їх вини, но і конечно увільненя.

І так, коли в справу пані Штайнгайль були замішані масони, то суд переводячи розправу, відгривав лиш комедию, бо всі знали, що она буде увільнена. Так і стало ся справді. А прецінь увільненя Штайнгайльової називає одна поважна французка часопись дивною виявою непорядку, що панує в судівництві і свідчить, яко обичайности судівництва з окрема, так і о обичайности французского народу взагалі. Навіть „Фігаро“ оголосило статію, де наведить слова бувшого міністра торговлі Круппі'ого, котрий називає судові розправи комедиєю і подає такі причини: ривалізацію предсїдателя і прокуратора; часом брак поваги судив, а часом брак способів до веденя акції; вплив має на совість судив присяжних; вмшуваня предсїдателя в круг діяльности прокуратора, і т. д., і т. д.

(Дальше буде).

¹) L'Univers з 7. падолиста 1909.

²) L'Univers з 23. сїчня 1910. — Dix aux de désorganisation militaire (1899—1909)

³) L'Univers з 25. падолиста 1909. (La science dans nos écoles).

⁴) L'Univers з 21. сїчня 1910. і 15. сїчня 1910. (Св'ященника осуджено за то, що приготував діти до I-го св. Причасття. Навіть „Дебати“ осудили засуд яко несправедливий).

Політичний огляд.

Заграниця.

Францускі масони заняті тепер ліквідацією, але не церковних дібр, а ліквідацією... своєї чести. Приобіцяний краєви золотий дощ монастирських мільярдів впаде на убогу Францію яко дощ бруду і попелу, а гроші потонули в кишнях одиниць. Наче опришки напали на Францію, нищено цінні твори штуки і гарні будівлі, учеників та хорих, учителів і сестри милосердя полишено без даху. За се обіцуювано золото — ще тепер звучать в ухах шумні бесїди Комба і тов., які приобіцували краєви добродїйства з обрабованя церков і релігійних чинів. А вислід сего? Ось тепер знов увязнено ліквідатора Ducez-а, адвоката, одного з тих протегованців радикалів, яким поручено ліквідованя церковних дібр. Ціла дефравдація вносить 10 мільонів франків, а обурюючим в сїй подїї є та обставина, що відома она була вже давно, але ніхто не відважив ся его в тім свинити, позаяк мав він до помочи багато високопоставлених співвинних.

Між доси заприяженою Австро-Угорщиною і Баварією прийшло до пограничного спору через те, що Тирольці постановили відвести з баварської области ріку Kössener Ache, впадаючу до Chiemsee і допровадити її до Іну. Наслідок сего був би такий, що позем озера Chiem, сего „баварского моря“, обнижив би ся значно і привіє би Баварцям великі шкоди в використовуваню сили водної, яка наслідком сили свого бігу причиняє ся до природного втворюваня електричности. Навіть відвідани гр. Еренталя в Монахові не змогли свинити підприємчivosti Тирольців.

Державна рада.

На засіданю пос. палати 9. марця міністер скарбу др. Біліньський обговорював справу уздоровленя краєвих фінансів, остерегав перед фінансовим занепадом. Правительство внесло начерки фінансові з податком від пива для поправки кр. фінансів, але сторонництва опирали ся сему і ті начерки упали. Тепер правительство в новім начерку вже пропустило сей податок.

Супроти недобору в державнім бюджеті не могло правительство посвятити ся виключно поправі краєвих фінансів, хоч розуміє, що се є в інтересі держави (п. Дашинський: Без виборчої реформи нема санации краєвих фінансів!) Нічо не маю проти злуки обох справ. (П. Дияманд: Отже постановім iunctim!) Добре, робить iunctim! (П. Дияманд: Коли міністер президент годить ся, то можемо в тій цілі перервати засіданя). Того не робить. Бо виборча реформа була би краєвим законом, а тут розходить ся о державний. В новім начерку треба помочи краям признанем участі в особисто-доходовім податку і в підвишенім податку від горівки. Здавало ся, що признанем краям 20 міль. з підвишеного горівчаного податку кромі давніших 20 міль. поправи-мо положене країв. Однак закидали нам, м. и. і партії мені найблизші, що в признаню краям певної суми, а не розмірної частини доходів з нового горівчаного податку — є антиавтономичне змаганя. Я нічо не маю проти словеня бажань тих сторонництв, але поки не вкажете нового податку, бо податок від пива виключає ся, не бачу способу помочи краям.

Відтак застерігав ся міністер проти способу й тону протесту витворців вина в справі намірного податку він вина. Правительство обстає на своїй програмі, готове однак порозуміти ся з парламентом. У предложених начерках нема ще тільки начерку закона про монополь сїрників. П. Реннерови (соц.), котрий порівнував поведене бесїдника з Більовом, заявив, що рада міністрів станула на его становищи в справі податку від пива. Инакше був би витягнув з того послїдовности. Не правдою є також те, що Реннер говорив про урядників міністерства скарбу. Они могли би бути гордостю кожної великої держави.

Недобір в бюджеті не є видуманий і годї его покрити надвишкою доходів зі збіжевого пла, бо надвишку ту майже зрівноважили висші ціни збіжа, які платило міністерство війни. Збільшене приходу зі збіжевого пла було наслідком неурожаю в державі і конечно довозу з заграниці, особливо з Росії. Не можна усунути недобору і при помочи ощадности, бо й так ощаджуємо, кілька можемо. Коли комісія ухвалить бюджет в предложевій формі, то недобір буде вносити коло 70 мільонів.

Такого фінансового закона не можна предложити до санкції. А знов чинний фінансовий закон без реформи податків неможливий. Тому бесїдник відкликає ся до послів, щоби ухвалили реформу податків в цілі уникненя недобору й відкладаня потрібних видатків. Доказом злого стану державних фінансів є також внесена вчера предлога, що жадає уповажненя до затягненя позички 181,740.000 К.

Вправді в 5-мільярдівім бюджеті 70-мільонний дефіцит не є великий, але его треба покрити. Вина злого стану касових засобів не паде на Коритовского, бо він задалегід остерегав палату перед погіршенем фінансів, а бюджетових надвижок ужив на вклади й культуральні ціли. Причиною злого стану фінансів є фінансове положене і видатки з причини воєнних погроз. Що до касових засобів, то до запевненя правильної господарки треба в касах мати найменше 308 мільонів, тепер є тільки — 61 міль, а 1. лютого треба було заплатити 39 мільонів самих процентів! Так господарити годї! Міністер просить о скріплене касових засобів. Жадавий кредит складає ся з 3 позицій: з 9 мільонів на узброєне артилерії, ухвалених делегациями ще в 1908 р., з видатків на військо з причини випадків минушого року і з видатків на приспіншене будови воєнних кораблів, в чім не містять ся ще квоти потрібні на будову дреднотів (великанських кораблів).

Почтову емісію віддано щадниці, а то в тій

*) начальник громади.

**) свідки до помочи слідчого судії.

ціли, щоби також малий капітал міг набувати ренти, як діє ся у Франції, де дрібні капіталісти радо поміщують свої капітали в державних паперах. Вкінці просить міністер о ухваленє позички ще перед сьвятами, бо инакше приневолений затагнути коротко термінову позичку на далеко більший процент. Фінансові проєкти просять відослати до комісії. (Оплески).

П. Гесман (хр. сусп.) промовляв за скорим ухваленем позички.

П. Халюпка (чеськ. хлібор) вказував на те, що причини невідрадного фінансового положеня лежать в заграничній політиці.

П. Ліхт (хр. сусп.) виступав проти податку від вина.

П. Дияманд (соц.) заявив ся проти ухваленя 182 міль. позички, бо видатки, які має ся покрити тою позичкою, роблено без згоди палати. Парламент має ухвалити підвишенє податків правительству, котре устами свого премієра домагає ся само для себе курателі в формі цісарської комісії! П. Гесман говорив проти бюрократизму. А найбільш бюрократичне й неспростне є коштовне міністерство праці, сотворене самедля того пана! Найвищих становищ, де є переповнене, ніхто не ткне, „ощадність“ зачеє ся на низших степенях. Так є при залізничі й почті. Се причиняє численні катастрофи. Яка господарка панує при залізничих сьвідчить факт, що залізничий картель ті самі вагонові колеса продавав Німеччині по 360 К, Австрії по 465!

Властивою причиною недобору є політичні справи, котрі правительство робить з партіями. (П. Куранда: Також з соц.-дем. партією: річний кошт 7 мільонів!). Я гордий з того, коли знесене акордової роботи приписуєтє моїй партії.

Податкові уряди ували до ролі корупційного інструменту. Особливо в Галичині ті уряди дуже близькі урядам для виборчих мандатів. Подібно є і в заряді домен і лісів. Властивою причиною злої господарки є нечувана корупція. Не треба ніякої цісарської комісії, а більш чесних міністерств, котрі би не допускали до крадежи. (П. Дашинський: Тепер нема на салі ні одного міністра! В хвилі коли ходять о сотки мільонів, нема жадного платного урядника!). Они хочуть наглядно доказати конечність цісарської комісії в справі бездіяности найвищих урядників. (Веселість) Залізничі урядники все можуть наперед сказати, хто буде директором, але не на основі статута, тільки фамілійного реєстру. Дирекції залізниць у Львові й Станіславові то політичні експозитури.

Міністер скарбу добре знає, що посередні податки найбільше неморальні і шкідливі а мимо того предкладає ряд нових податків. Першим услівм ратованя соймових бюджетів є заведенє загального права голосованя до соймів. Відтак обговорював бесідник докладнійше справи нафтові і лісові в Галичині.

П. Зайдель говорив про дорожню і домагав ся заведеня прогресивного доходного податку.

Пос. др. Евген Левицкий закидує, що податковий плян міністра скарбу є занадто фискальний. Нині, коли й народ має голос в тій справі, пляну такого не можна прийняти. Нині маємо хаос податків, з котрих кожний опирає ся на инший засадничій думці. Однак всі податки повинні бути того рода, щоби в міру фінансового й економічного розвитку людности, давали самі через себе більші доходи. Дальше повинні податки бути уложені у відношеню до фінансової спроможности населеня. Повинно бути відповідно узглядненє мінімуму естования. Треба також запровадити відповідну прогресію одвітно до фінансових сил. Треба також перевірити податки з точки погляду національного та економічного.

Нині населенє є обтяжене надмірними податками посередними. Сі податки тепер дають три рази такий дохід як безпосередні. Податкова реформа повинна отже іти в тім напрямі, щоби збільшити видатність податків прямих а через те й бути в спроможности обнижувати посередні, особливо податки від найважніших засобів поживи. Міністер скарбу нішов однак як раз на вспять та старав ся найбільшу частину більшого доходу добути з податків прямих. Така реформа дотикає передовсім найнижші верстви суспільности. Хоч ґрунтовий податок вимагає найбільше реформи, то про неї міністер скарбу не згадує й словечком. До реформи ґрунтового податку не хотять міродатні круги забирати ся очевидно тому, бо тоді дрібних властителів земель треба би зовсім звільнити від податку, а оводаткувати більших властителів.

Задумана реформа податку домово-чыншового не відповідає зовсім основам новітної політики, бо не увагляючи прогресії, але є пропозиційною. Предложеній правительством фонд на помешканя по перше не вистарчать, а по друге стане безперечно фондом політичного зиску. Чинші найму з огляду на таку реформу не обнижать ся, а користь припаде тільки властителам домів. Дуже малі помешканя повинні бути зовсім звільнені від домово-чыншового податку.

Також загальний податок заробковий вимагає реформи. Нинішній податок заробковий не обтяжує зарібку, але буває стяганий після внішних ціх у веденю інтересу, а се мусть вестися до великої самоволі. Бодай про галицькі комісії заробкового податку треба сказати, що они є чистою комедією. Так само треба би наїяти ся основної реформи податку особисто-доходного.

В області податку спадкового та від даровизн треба дійсно зазначити великий поступ, однак мають бути на дальше удержані належитости від невіджимостий, так що земельна власність була би двічі оподаткована. Також деякі подрібні постанови в предлозі є не без закиду.

Колиб в нових податках узгляднено все мінімум естования та колиб тягар накладано на класи, які мають відповідну до сего фінансову силу, то можна би голосувати за предлогами. Колиж однак нові податки спадають тягарем на верстви працюючі, то трудно, щоби котра партия голосувала за ними.

Нові податки а передовсім податок від горівки мають також служити до поправи краєвих фінансів, а з огляду на те, фінансоводо пляну не можуть прийняти не лиш Русини, але й ціле галицьке населенє. Галичина з підвишеного податку від горівки одержить сім мільонів, але за платить за них 11 і пів мільонів. Податок від горівки найбільше обтяжує галицьку людність, найбільшійшу з цілої Австрії. Людність, яка вже не може навіть вижити ся та повинна би бути запомагана державою, мусила би тепер ще давати гроші для краіх сильніших фінансово. В Галичині 95% населеня не платять податку особисто-доходного, бо заробляє менше від 1.200 К річно.

(Дальший звіт з засіданя подамо в понеділок).

Хросимо вігхобити перегплату

НОВИНИ

— Календар. В неділю: руско-кат.: Агапія; римо-кат.: Розини. — В понеділок: руско-кат.: Евдокія; римо-кат.: Матильди. — Ві второк: руско-кат.: Теодота; римо-кат.: Лонгіна.

— Ексц. Митрополит ґр. Шептицкий повернув на кілька днів до Львова.

— Къ пыскамъ за схизмою. Перемиский Ординарият видав дві відозви до духовенства в Лемківщині, щоби оно подало звіти про ширенє православної пропаганди, веденої при помочи американських брошур і часописий, які шлють туди з Америки наші збаламучені переселенці. Деякі сьвященники подали свої звіти і долучили інкріміновані брошури сейчас після першої відозви, инші мовчали, через що перемиский ординарият був змушений видати й другу відозву, в якій пригадував духовенству на службу карність. Се озлобило якогось „атца“, що очевидно поза собою і коломийским Шантекле не признає ніякої власті, і так явила ся в „Галичанинѣ“ (ч. 46) вступна статія під наведеним в горі наголоском. Автор обурює ся на відозви Ординарият, печаливого о добро повірених ему душ, накладає ся грязю на еп. Ортинського, „Ниву“, Шевченка і Франка („вліз на грушку, рвав петрушку і дивував ся, який з него дотепний „атец“) а вкінці запевнює, що „схизматическая пропаганда“ не буде мати успіхів в Галичині, бо „къ счастью, у галицькимъ лемковъ, всколебаннѣхъъвсвоемъ довѣрїи къ украинскимъ стремленїямъ своего высшаго духовнаго начальства, есть еще довѣрїе къ своему приходскому духовенству“. — Річ природна, що довірем народа можуть тішити ся лише „истинно-русскіи сьвященники“, а о скільки ходять вістки, то стовп „Галичанина“ о. Ки. йль Левицкий хоче подати опис сего довіря в окремії брошурі „Бігство ноцію“, де має бути зображений „очень интересный спектакль“, що міг би „состоять“ навіть у львівській „Музѣ“. Мое почтеніє! — *Сожителница*.

— Шевченкове сьвято в львівській „Сокол“. Вчерашної пятниці рускі „Соколи“ по селах і містах сьвяткували память Тараса Шевченка. Львівській „Сокол“ уладив також сьвятоточний вечер, в якого програму ввійшли: промова, „Назар Стодоля“ і живий образ. Коротку, овіяну поезією, промову про значіне Шевченка для розвитку нашої народної ідеї виголосив п. М. Курцеба. Потім наступила вистава „Назар Стодоля“ української дії в 3 актах Т. Шевченка. З гри видно було, що аматори з пієтизму, до дорогої памяти Тараса дуже добре приготували ся до вистати. З мужчин грали знаменито пп. Утриско (Хома сотник), Курбас (Назар) і Сироїд (Гнат). З пань п. І. Утрискова (Гая) і п. на Колодївна (Стеха). Головно ся остання, яка від недавна виступає в сокільскім театрі, виявила вчера великий

талант сценічний, якого шкода, щоби змарнував ся. Инші аматори як пп. Артимоновична, Бандрівский і Огоновский в менших ролях достроїли ся вдатно до цілости. Публика не щадила виконавцям заслужених оплесків по кожній дії, а навіть при отвертїї сцені. На конєцѣ виставлено живий образ, помислу п. Утриска. Образ представляв голд українських селян Тарасови і виглядав ориґінально. Перед сільською хатою на стільці сидів зовсім вірно ухарактеризований за Тараса Шевченка один з театральних аматорів. Перед ним гурт сільского народа в сьвятоточних строях, а одна з дівчат деклямувала поезію Л. Волошки „Від жінки України до Т. Шевченка“. За другим разом піднесена куртиня ціла саля відспівала наш гимн „Ще не мерла Україна“. Живий образ зрочив незвичайно могутне і проймаюче вражіне на видцїв, бо вигляд Шевченка був вірно скопійований після знаного портрету Шевченка в сидячій поставі в чорній сукмані і білих споднях. Публики зібрало ся доволі багато, переважно членів „Сокола“, однак не тільки, як можна було надїятись з огляду на моральну і матеріальну ціль обходу. Був се — о скільки знаємо — перший обхід Тарасового сьвята у львівскім „Соколі“ від часу его заложеня.

— Шевченкове сьвято в Петербурзі відбуло ся дня 10. с. м. в саях дворянського зібраня. Про него доносить „Рада“: Музично-вокальну частину програми впорядковують: артист імператорских театрів І. В. Тартаков та відомий польсько-український композитор С. В. Заремба. В програму входить українські сольові співи, дуєти й квартети. Виконують їх відомі петербурскі оперні артисти. Співатиме хор і гратиме оркестра. Кантату — „Бють пороги“ виконає великий хор „Громади“ разом з оркестрою під управою С. В. Заремби. В літературній частині програми возьмуть, між иншими, участь М. Заньковецка та М. Кропивницкий, що приїдять спеціально на концерт до Петербурга. Артистка О. Є. Озаровска предеклямує скільки віршів Т. Шевченка та *pele mele* з українських казок, в своїй власній перерібці. Естрада й фойє будуть ирибрані в українському орнаменті. Програми, квітки та шампанське взяли ся продавати артистки імператорского балету: Карсавіна, Уракова, Федорова П. та Федорова Ш. Половина прибутку піде на памятник Т. Шевченкови.

— В справі руского університету (зглядно в справі признаня польского характеру львівскому університетови) одержало „Діло“ з Відня отсю звістку: Університетська справа, здає ся, погребана. Правительство заявляє рішучо, що без згоди Русинів нічого не зробить в справі признаня польского характеру львівского університету. А що правительство не хоче згодити ся на креованя укр. руского університету і унеможливує нашим послам згодити ся на признає теперішного університету польским, через те ціла справа признаня польского характеру львівского університету стала нині безпердетметовою. Польский атентат хвилево відперто.

— Що нам дорозше? Як звісно, у Львові при церкві св. Юра завязав ся „Комітет будови церкви Воскресеня Господнього на Городецькім передмістї у Львові“. Сей Комітет розіслав на днях до всіх сьвященників в Галичині друковані відозви, в яких просить о ленту на так переважну ціль, як нова церква у Львові. В два дні після висилки вертає одна відозва назад з ось якою інтересною допискою, про яку єї автор думає, що она писана московскою мовою: „Retour! Какографіи не принимаєт ся, пишити по людски, а жертву охотно дадимъ“. Відозву звернув парох Опірця Всч. о. І. Глбовицкий. Не хоче ся просто вірити, аби у нас був можливий такий сліпий шовінізм. Кожда, хоч би найсвятїйша справа нічим перед правопсиєю... І коли ті люди стануть вже раз справді людьми?

— „Нива“ подає в 5 числі отсю цікаву замітку про „Пропамятное письмо львовскаго духовенства руско-народной партіи къ митрополиту Андрею“: „Замість осудати прилюдно схизмофільську пропаганду, ширену на всі застави московфільскою партією в Галичині, і замість очистити себе тим від закиду посередної, сьвідомої чи несьвідомої, участі в тій пропаганді — як звісно — московфільске духовенство, іменовж львівска его частина вручила в наведечере Трох Сьвятителів ґго Ексц. Впреосѣв. Митрополитови „пропамятное письмо“, в яким просить ґго о оборону перед „разными — имѣющими основание и неосновательными — обвенеңиями“, як у тім письмі каже ся. Змісту сего „пропамятного нисьма“ не подаємо, бо він загально відомий*): згадані сьвященники уважали за відповідне оголосити се письмо в цілости і по часописях, як за відповідне уважають тепер по тих самих часописях жебрати у провінційо-нальних своїх співбратів о „согласіє“ в тім згляді зі собою. Від уваг над тим „пропамятним

* Впрочім, можна собі его виміркувати із „Заяви“..., о якій говорять ся в нинішнім числі „Ниви“ та з одной нин. дописи. (Сю важну допись подамо в понеділок). — Ред. Руел.

письмом* також — із різних зглядів здержуємо ся. Замітимо ще раз лиш се, що вже навіть «Діло» (ч. 33) підчеркнуло: „Москвофільське духовенство... вважає за відповідне сидіти в одній партії з пропагаторами православ'я і атеїзму, яких істотно в москвофільській партії меморіял виразно признає, і ніколи не було випадку, щоби проти них чи одиниця чи якийсь колектив зпоміж москвофільського духовенства виступив; за те має оно відвагу домагати ся від Митрополита, щоб заповнив москвофільському рухови серед духовенства повну недоторканість“. Се — будь, що будь — для нас важне.

— **Маленьке запитанє.** Від довшого часу товче ся мов Марко по пеклі по наших „руських“ часописах „історическоє собитіє“ т. з. меморіял русско-народної духовної партії предложений недавно єго Ексцеленци Митрополиту Шептицькому. З тої нагоди ми до одного з тих Вп. ОО. що покладали свій підпис під згаданим меморіялом а оголошеним сучасно в «Галичанині» а іменино до о. Нагоряньського, ц. і к. курата полевого у Львові маємо маленьке запитанє: Чи єго підпис на згаданій маніфестації годить ся із змістом єго службової присяги, а зглядно, чи мав дозвіл своєї начальної власти на згаданий підпис?

— † **Др. Карло Люеґер.** Вчора виставлено домовину з пок. Люеґером в людовій салі ратуша на публичний вид. Вперед явили ся при домовині члени міської ради, а потім дано доступ до салі ширшим кругам Віденців. Натовп публики перед ратушом був нечуваний. Всі тиснули ся до середини, так що поліція зарядила вступ до салі партіями (по 200 осіб). Вчорашнього дня пересунуло ся попри домовину поверх 20 тисяч осіб. Похорони, як звісно, будуть в понеділок При вивозі домовини промовить коло ратуша віцебурмістр Наймаєр, коло парламенту президент палати Паттай і заступник маршалка долавістр. сойму бар. Фрайденгаль. Над гробом буде промовляти віцепрез. палати Порпер, б. міністер Гесман, радний Весселі і директор магістрату Аппель та інші. Цілий Відень прийняв жалобу. Майже всі доми вивісили жалобні хоругви. Коло ратуша горять газові світила. Сторонництво християнських суспільників у Відні оголосило 6-тижневу жалобу.

— **Збиранє жертв у війську на пам'ятник Шевченка у Києві.** Штаб київського воєнного округу (корпуса) повідомив комітет будови пам'ятника, що військовими розпорядженнями заборонено робити якіб не було відшибки з плати офіцерів, а через се й командуючий військом не має права дозволити збирати гроші серед війська на пам'ятник Шевченка. Але командуючий не забороняє окремим особам взяти матеріальну участь у жертвах з власної ініціативи, коли се робитиметь ся без посередництва військових касирів і без відшибок із платні жертводавців. (Рада).

— **Посли російської держ. думи.** На 440 думських послів є: Москалів 338 (77%), Малоросів (назва в статистичнім виказі) 28 (6%), Поляків 18 (4.3%), Німців 12 (2.3%), Білоросів 4, Татарів 4, Жидів, Естонців, Греків, Молдаван, Грузинів і Лотисьців по 2, Турок 1 і Зирянин 1. По силі населеня з 1897. р. думські послы повинні становити після народности отсей процент: Москалі 44%, Малороси 18, Білороси 4.7, Поляки 6.3, Німці 1.4, Жиди 4, Татари 3 процент. Статистика думських послів Українців виказує аж 28, але хто про них коли чув? Згубили ся десь між чужинцями і не заступають українських інтересів.

— **Замах за Феррера.** Іспанська поліція придержала в Порт-Бу якогось чужинця, що хотів, як здає ся, виконати замах, щоби зімстити ся за страченє Феррера. Іспанські власти привязують велику вагу до того, що удало ся їм зловити сю птицю і держать сю справу покищо в великій тайні; тому на тепер годі роздобути ближших пояснень.

— **Авантура в Медиолані.** В Медиолані відбував ся анархістичний мітинг. В часі промови одного анархіста дяли ся чути слова висміваючі єго бесіду. Думаючи, що се походить від присутних там дневників, кинуло ся кількох слухачів на них. При метушні, яка звідси повстала, потерпіли деякі дневники досить тяжко; бо кореспондентови „Трібуна“ скалічено ножем руку, кореспондентови «агенції Стефані» покалічено лице, а дописуватель „Мессаджера“ полишив на місце зуб. Дневники внесли зажалене на тих, що їх побивли, перед шефа поліції, який зявив ся аж по всьому.

— **Далай-Ляма просить царя о поміч.** Агент дипломатичний в Тибеті Сорієф привіз при кінці лютого лист від Далай-Ляма, в котрім він просить о поміч против Хінців. Лист сей написав Далай-Ляма ще перед своєю утечею з Лясса.

— **Петербурська академія наукова** уладила український відділ і просить о надсиланє їй українських відоав, рукописей, часописей та видань.

— **Просимо наших Вп. Читачів,** прислати нам описи Шевченкових свят, уладжуваних на провінції по містах і селах. — *Редакція.*

Оповідки.

— **Українські переклади „Вістника державних законів“.** На численні запити подаємо до відомо, що українські переклади д-ра О. Кулачковського законів і розпорядків про пошести на худобу, LXXX. випуск „Вістника держ. зак.“ ч. ч. 178—184 з 1909. можна дістати в накладній державної печатні Verlag der k. k. Staatsdruckerei in Wien 1. Seilerstätte 24. за 74 сотики, жадаючи виразно руского виданя, а так само новий зелізничий устав, випуск LXXVII., розпорядок міністерства зелізниць з 11. листопада 1909., В з. д. ч. 172) за ціну 66 сотиків, але подану тут ціну треба післати при замові з гори в контору сеї печатні під повисшою адресою.

— **3 Тов-а „Руска Бесіда“ у Львові.** Звичайні загальні збори Тов-а „Руска Бесіда“ відбудуть ся дня 19. марця 1910 точно о год. 7. вечером з таким порядком денним: 1) Відчитанє протоколу з послідних зборів. 2) Звіт уступаючого Виділу. 3) Вибір нового Виділу. 4) Внесеня членів. — О численну участь Вп. П. Членів просить — *Виділ.* (2—3)

Телеграми

в дня 12. марця.

Відень. На місце уступившого амбасадора в Римі Генриха гр. Ліцова, цісар іменував амбасадора Кастана Мерей де Напор Мере.

Прага. При доповнючім виборі посла до державної ради з 34 округа (Луни-Лібовці ітд.) вибрано послом аргарника Франца Масата 7.126 голосами.

Атени. Комунікат війскової ліґи заявив, що правительство має повне довіре ліґи і нема між ним а ліґою ріжниць поглядів.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. марця 1910.

Найгарнійша сензация.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

ДО АМЕРИКИ і КАНАДИ

найліше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціня перепаиви кораблем 180 корон.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ В ТРИЄСТІ:

Ультонія, 29. марця 1910.

Карпатія, 19. цвѣтня 1910.

Паннонія, 3. мая 1910.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Люзитанія, найбільший і найвеличавіший парохід на світі, дня: 19/3, 9/4, 7/5, 28/5, 18/6 1910.

Мавританія: 12/3, 2/4, 30/4, 21/5, 11/6 1910 р. 122 (5—?)

Бюро учительське і службове

Марії Немчиновської, Львів, площа Академічна 3.

Для прикрашея комхат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Анґерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував радн. Ол. Барвіньский на пам'ятник Т. Шевченкови в Києві.

Mit einem Griff

erhältst Du aus

Herders Konversations-Lexikon
zuverlässige Auskunft über alles, was Dir in Natur und Geistesleben begegnet.

Ein Konversationslexikon ist heute in jedem Hause unentbehrlich. Am neuen „Herder“ (8 Bände, K. 120.—) wird von der gesammten Kritik die Vollständigkeit, Klarheit, Sachlichkeit und glänzende Ausstattung gerühmt. Der billige Preis, der zudem in bequemen Teilzahlungen von K. 4.— an monatlich entrichtet werden kann, ermöglicht auch dem Mann mit kleiner Börse die Anschaffung dieses Wissenschatzes.

Durch B. Herder Verlag, Wien I.

Wollzeile 33 zu beziehen.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицко-руської фабрики Євгена Біліньского в Збаражжї.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурсы тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвячениках.

Держім ся покликую:

Свій до свого!

Розклад зелізничих поїздів

важний від 1. січня 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия і Тухлі	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Сокала	7:10	12:40	4:50	—	—
Яворова	8:05	—	5:00	9:00	—
Брухович (що дня)	—	—	5:11	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	9:58
Винник	—	—	—	—	12:11
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	11:55
Винник	7:28	—	—	6:29	—
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:36	—	9:27	11:38
Винник	—	7:08	—	6:11	—
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:25	3:15	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гяшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:—	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станиславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Самбора	8:00	9:05	3:40	—	10:45
Сокала	6:14	11:05	—	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович (будні дни)	—	—	3:20	—	—
Брухович (нед. і сьв.)	—	—	2:01	—	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Винник	5:52	—	—	—	—
З Підзамча до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	5:35	—	1:30	—	—
З Личакова до:					
Підгаєць	6:32	—	—	6:50	—
Винник	5:53	—	1:49	—	—

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.